ז״ח

תרומה:

אמר רבי שמעון בן יוחאי, בשעה שאדם מקדים בבוקר ומניח תפלין בראשו ותפלין ברושם קדוש בזרועו ומתעטף בעיטוף של מצוה, ובא לצאת משער ביתו, ארבעה מלאכים קדושים מתחברים עמו ויוצאים עמו משער ביתו, ומלוים אותו לבית הכנסת, ומכריזים לפניו ״תנו כבוד לדמות המלך	א״ר שמעון בן יוחאי בשעתא דב״נ אקדים בצפרא ואנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועא ואתעטף בעיטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה ד׳ מלאכין קדישין מזדווגין עמיה ונפקי עמיה מן תרעא דביתיה ואוזיפו ליה לבי כנישתא ומכריזו קמיה הבו יקרא לדיוקנא דמלכא
	להה/א
	זהר
הקדוש, תנו כבוד לבן המלך, לפרצוף הנכבד של המלך״. רוח הקודש שורה עליו, מכריזה ואומרת ״ישראל אשר בך אתפאר״.	קדישא הבו יקרא לבריה דמלכא לפרצופא יקירא דמלכא רוחא קדישא שריא עליה אכריז ואמר (ישעיה &) ישראל אשר בך אתפאר:
אחר כך יש לו לקרא פרשת בראשית עד יום אחד, שהוא העילוי והשבח של הכל. אחר כך יעסוק בפרשת קרבנות לכפר עליו, וכל אותם הקרבנות, ויאמר ״צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה״, כדי לכפר על כל אותם הרהורים ומחשבות של הלילה. אחר כך ישבח בתשבחותיו של דוד המלך, ולכן נכנס אדם בשערים של בית הכלה, והיא מת@נתקנת ומתתקנות@ הדרגות עִמה.	בתר הכי איית ליה למקרי פרשתא דבראשית עד יום אחד דאיהו עילוייא ותשבחתא דכלא לבתר יתעסק בפרשת קרבנות לכפרא עלוי וכל אינון קרבנין וימא (ויקרא ו &) צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה בגין לכפרא על כל אינון הרהורין ומחשבין דליליא לבתר ישבח בתושבחן דדוד מלכא ובגין כך [עאל] (על) ב״נ בתרעין דבי כלה ואיהי אתתקנת ומתתקנין דרגין בהדה:
כיון שמגיע ל״יוצר אור״, שהוא התחלת תפלת המיושב, אז כל אותן הדרגות פותחות שערים, ואז נאמר ״כתמרות עשן״, מה תמרות עשן של קטרת עולות ומתחברות הדרגות אלו באלו, כמו כן כאן, התפלה היא כמו תמרת עשן של קטרת עולה, והדרגות מתחברות ונקשרות אלו עם אלו, שהרי הוא מקשר אותן.	כיון דמטי ליוצר אור דאיהו שירותא דצלותא דמיושב כדין כל אינון דרגין פתחין תרעין[1] וכדין כתמרות עשן (&) כתיב מה תמרות עשן דקטורת סלקא ומתחברן דרגין אלין באלין אוף הכא איהי צלותא כתמרת עשן דקטרת סלקא ומתחברן דרגין ומתקשרן אלין {מב ע״א} באלין דהא איהו מקשר לון:
ואומר ״כולם אהובים כולם ברורים כולם גיבורים״, אחר כך ״אהבה רבה״, לעלות ולהקשר בימין. והיחוד של שמע ואותן פרשיות, ואז נקראת מקוטרת מור. אחר כך ״אמת ויציב״, שהוא ״ולבונה״, ואף על גב שהוא שלה, הוא כלל.	ואומר כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים לבתר אהבה רבה לסלקא ולאתקשרא בימינא ויחודא דשמע ואינון פרשיין וכדין איקרי מקטרת מר לבתר אמת ויציב דאיהו ולבונה ואע״ג דאיהו דידה כללא איהו:

[1] עי׳ לעיל הערה .

כיון שאמר ״אמת״ למה ״ויציב״, שהוא תרגום. ומה [הוא] נצרך כאן. אלא ודאי כל ״אמת״, זה יעקב. ו״יציב״, זה יוסף. וצריך להדבק בשניהם. ומשום שפרשת ציצית סוד הכלה, צריכה אותם מיד, אנו אומרים את שניהם ״אמת ויציב״, ועל זה ״אמת״ זה יעקב, ״ויציב״ זה יוסף. אם כן, למה תרגום, אלא משום ש״אמת אמת״ לא אומרים, בשביל הפגם, ועל זה@ הוא תרגום, ואין פגם בשניהם.	כיון דאמר אמת אמאי ויציב דאיהו תרגום[2] ומה אצטריכא הכא אלא ודאי כל אמת דא יעקב ויציב דא יוסף ואצטריך לאתדבקא בתרווייהו ובגין דפרשת ציצית רזא דכלה אצטריכת לון מיד אנן אמרי תרווייהו אמת ויציב וע״ד אמת דא יעקב ויציב דא יוסף אי הכי אמאי תרגום אלא בגין דאמת אמת לא אמרינן בגין פגימו וע״ד איהו תרגום ולית פגימו בתרוייהו:
״מכל אבקת רוכל״, זו תפלת מעומד. שלש ראשונות, שהן מגן ומחיה ואתה קדוש. במגן יש ארבעים ושתים תבות, בסוד השם הקדוש של ארבעים ושתים אותיות. ויש להכלילו בלב, ולהקשר בו בסוד זה, כשלהבת בגחלת, באהבת אדונו, וזו היא ברכת הימין.	מכל אבקת רוכל (&) דא צלותא דמעומד ג׳ קדמאי דאינון מגן ומחיה ואתה קדוש מגן אית ביה מ״ב תיבין ברזא דשמא קדישא דמ״ב אתוון ואית לאכללא ליה בלבא ולאתקשרא ביה ברזא דא כשלהובא בגחלת ברחימו דמאריה ודא איהי ברכתא ימינא:
במחיה יש ארבעים ותשע תיבות, בסוד חמשים שערים חסר אחד. ויש בו שם הסוד של גבורות ה׳, והוא את״ה גבו״ר לעול״ם אדנ״י, והסוד שלו אגל״א. ובסוד אחר יגל״א, והכל סוד אחד. מן הגבורה של הברכות ״י׳הודה א׳תה יודוך, ג׳ור אריה יהודה, ל׳א יסור שבט מיהודה, א׳סרי לגפן עירה״, בזה התעורר יהודה בגבורה קדושה, וזו היא ברכת השמאל.	מחיה אית ביה מ״ט תיבין[3] ברזא דחמשין תרעין חסר חד ואית ביה שמא רזא דגבורות ה׳ ואיהו את״ה גבו״ר לעול״ם אדנ״י ורזא דיליה אגל״א וברזא אחרא יגל״א וכולא רזא חדא מן גבורתא דברכאן (בראשית מט ח–יא) ״יהודה ״אתה יודוך ״גור אריה יהודה ״לא יסור שבט מיהודה ״אוסרי לגפן עירה בדא איתער יהודה בגבורתא קדישא ודא איהי ברכתא שמאלא:
בקדשה, יש ארבע עשרה תיבות, עשר אמירות וארבע אותיות, וזה כולל את כל הצדדים, ואוחז מסוף העולם ועד סוף העולם.	קדושה אית ביה י״ד תיבין עשר אמירן וד׳ אתוון ודא כליל לכל סטרין ואחיד מסייפי עלמא עד סייפי עלמא[4]:
שלש האחרונות אינן בחשבון זה כתובות, והן: רצה ומודים, תומכי התורה, שני עמודים, שים שלום. עץ החיים שהוא שלום הבית, השלום של הכל. בין כך ובין כך [בין ב׳ כיתות של ג׳ ברכות אלה@], באמצע אותן הברכות שתקנו הקדמונים, והרי פרשוה.	תלת בתראי לאו אינון בחושבן דא כתיבין ואינון רצה ומודים תמכי אורייתא תרין עמודים שים שלום אילנא דחיי דאיהו שלמא דביתא שלמא דכולא בין כך ובין כך באמצעיתא אינון ברכאן דתקינו קדמאי והא אוקמוה:
אחר שמסיים התפלה ומודה על חטאיו נפילת אפים. מה היא נפילת אפים, הרי פרשוה, שעושה כל מה שעשה משה, תפלה ותחנונים ובקשות ונפילת אפים, שנאמר ״ואתנפל לפני ה׳״. אבל אחר שמסיים תפלתו ונכנס לתוך אותן הדרגות העליונות, והכלה נקשרת בכולם, יש לרדת למטה, והואיל ויורד למטה,	לבתר דמסיים צלותא ואודי על חוביה נפילת אפים נפילת אנפין מה היא הא אוקמוה דקא עביד כל מה דעביד משה צלותא ותחנונים ובעותין ונפילת אפים דכתיב (&) ואתנפל לפני ה׳ אבל בתר דמסיים צלותיה ועאל בכל אינון דרגין

[2] עי׳ דניאל ב ח ש״יציב״ הוא תרגום של ״אמת״.

[3] עם מוריד הטל וללא משיב הרוח ומוריד הגשם, וע״י בהגר״א בס״י

[4]

צריך נפילת אפים.	עילאין ואתקשרת כלה בכלהו אית לנחתא לתתא והואיל ונחית לתתא אצטריך נפילת אנפין:
למה באל״ף בי״ת, משום שכיון שהתפלל תפלתו והודה על חטאו, מכאן והלאה מראה את עצמו שמוסר נפשו לאדונו באהבה ״לדוד אליך ה׳ נפשי אשא״, ונוח@ לו לאותו הצד ששורה בו המות, ועושה לו בזה נחת@מנוחה.	באלפא ביתא מ״ט בגין דכיון דצלי צלותיה ואודי על חובוי מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו (תהלים כה &) לדוד אליך ה׳ נפשי אשא וניחא ליה להוא סטרא דשרייא ביה מותא ועביד ליה נייחא בדא:
ועם כל זה באל״ף בי״ת יש סוד הסודות לחכמים. באל״ף בי״ת זו אין בו ו׳, ויש בה פ׳ במקומו והיינו ״פדה אלהים את ישראל״, אחר כך ר׳ פעמיים הם, ואין בה קו״ף.	ועם כל דא באלפא ביתא אית רזא דרזין[5] לחכימין באלפא ביתא דא לית ביה וא״ו[6] ואית ביה פ״א באתריה והיינו (שם כב) פדה אלהים את ישראל לבתר ר׳ תרי זמני נינהו ולית ביה קו״ף[7]:
למה, משום שנפילה זו, שנמסר אדם למוות, צריך לכוון רצונו, ולעשות נחת רוח לאותו הצד ששורה בו המוות, כמו שעושה קוף בחרבות@ ובהרים, מראה את עצמו שמת, ונראה שמת לפני חיה אחת שפוחד ממנה, כיון שאותה החיה קרבה@התקרבה אליו, וחושבת להרגו ולנשך אותו, רואה אותו נופל לארץ כמת, וחושבת שהוא מת, אז שבה לאחוריה ולא נלחמת בו, ולכן הסתלקו שתי האותיות הללו, שאין מכיר בהן, רק הקדוש ברוך הוא לבדו.	מ״ט בגין דנפילה דא דאתמסר בר נש למותא אצטריך לכוונא רעותיה ולמעבד נחת רוח להוא סטרא דשרייא ביה מותא כמה דעביד קוף[8] בחרבות ובהרים אחזי גרמיה דמית ואתחזי דמית קמי חיותא חדא דדחיל מינה כיון דההיא חיוותא קריב לגביה וחשיב לקטלא ליה ולנשכא ליה חמא ליה נפיל לארעא כמת וחשיב דאיהו מת כדין תב לאחורא ולא מקטרג ליה ועל דא אסתלקו אלין ב׳ אתוון[9] דלא ידע בהו בר קב״ה בלחודוי:
ועם כל זה ברצון הלב, ישים את עצמו לקדוש ברוך הוא, שמסר לו את נפשו באהבה, והקדוש ברוך הוא מחשיב עליו כאלו נטל ממנו את נשמתו. ולכן צריך ליפול בארץ כמו מת, בשעה שיאמר נפילת אפים, משום שיש חטאים שעושה אדם, שאין מתכפרים אלא במוות, כמו שנאמר ״אם יכפר העוון הזה וגו׳״, וכעת שנחשב לו שנטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והוא נתן אותה ברצון, אותה השעה עומדת לכפר על חטאיו, ומשלים את כל הצדדים, ואת אותו הצד שנתבאר.	ועם כל דא ברעותא דלבא ישוי גרמיה לקב״ה דמסר ליה נפשיה ברחימו וקב״ה חשיב עלוי כאלו נטיל נשמתיה מניה וע״ד צריך למנפל בארעא כמת בשעתא דיימר נפילת אנפין בגין דאית חובין דעביד ב״נ דלא מתכפרין אלא במותא כדכתיב (&) {מב ע״ב} אם יכופר העון הזה וגו׳ והשתא דאתחשיב ליה דנטל קב״ה נשמתיה ואיהו יהיב לה ברעותא ההיא שעתא קיימא לכפרא על חובוי ואשלים לכל סטרין ולההוא סטרא דאתמר:
ועם כל זה, התפלה עולה ומסתלקת בין שתי זרועות, בחבוק של אהבה כראוי, והיא ״מקוטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל״.	ועל כל דא צלותא עולה ואתסלקא בין ב׳ דרועין בחבוק דרחימו כדקא יאות ואיהו מקוטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל

[5] עי׳ לעיל הערה .
[6] גם חסר ק וגם ב.
[7] קשה שפדה אלקים היא בסוף המזמור, ולא במקום הו׳ ולא לפני הר׳.
[8] אופוסים?
[9] ק׳ ו׳ ף׳?

	(שיה״ש ג ו): לה/ב זהר
עוד ל[פרשת] תרומה הוצרך משה ארבעים יום לתורה שבעל פה, ללמדה, משום שאותה דרגה נקראת ארבעים, ולכך אמר ״ויהי שם עם ה׳ ארבעים יום וארבעים לילה״, שהתחברו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ולכך הוצרך להזכיר ולפרט ארבעים יום וארבעים לילה, שהרי בארבעים יום היה מספיק.	עוד לתרומה הוצרך משה ארבעים יום לתורה שבע״פ ללמדה בגין דההוא דרגא ארבעין אקרי ולכך אמר (שמות לד כח) ויהי שם עם ה׳ ארבעים יום וארבעים לילה דאתחברו תורה שבכתב ותורה שבע״פ ולכך הוצרך להזכיר ולפרט ארבעים יום וארבעים לילה דהא בארבעים יום הוה סגי:
ובארבעים יום הוציאה אותה הורתם בתורה ומצוה [זכר] לתורה ומצוה, כנגד ארבעים יום של יצירת הולד, שיוצא מן הכח אל הפעל. ונרשמו איבריו של אותו הזכר, באותם ארבעים יום זה ארבעים יום להכליל בו את האור שלמעלה, ולבנות שם את גופו מהאור שלמעלה, כדי שיהיה ראוי לשמש לפני המלך, ולהמשיך עליו רוח נבואה למטה.	ובמ׳ יום אפיקת ההיא הורתם בתורה ומצוה [דכורא] לתורה ומצוה לקבל מ׳ יום דיצירת הולד דנפיק מן הכח אל הפועל ואתרשימו איברוי דההוא דכורא באינון ארבעין יומין (דא מ׳ יומין) לאכללא ביה נהירו דלעילא ולאתבנאה תמן גופיה מנהירו דלעילא בגין דיתחזי לשמשא קמי מלכא ולאמשכא עליה רוח נבואה לתתא:
כדוגמא שנשלם@ ארבעים יום במעי אמו, הגוף שלמטה כך @משתלם למעלה, ועל זה ״בכל ביתי נאמן הוא״, שהשתכלל@שנתקן למעלה בביתי, כמו הבית שלמטה.	כגוונא דאשתלים במ׳ יום במעי אמיה גופא דלתתא הכי אשתלים לעילא וע״ד (&) בכל ביתי נאמן הוא דאשתכלל לעילא בביתא דילי כגוונא דביתא דלתתא:
ועל זה ״קרן עור פני משה״, שהרי מאיר מהקרן העליונה, ומושך את השמן הטוב על ראשו, והשתלם@ כל אחד מארבעה יסודות שלו בעשר, הרי ארבעים ימים וארבעים לילות, והמשיך השמן הטוב על ראשו, ואז מאיר.	ועל דא (שמות לד &) קרן עור פני משה דהא אתנהיר מקרן עילאה ומשיך שמן הטוב על ראשיה ואשתלים כל חד מארבע יסודין דיליה בעשר הא ארבעין יומין וארבעין לילוון ואמשיך שמן הטוב על ראשיה וכדין אתנהיר:
ואחר כך, בא אהרן ושנה לו פרקו שהוריד לו אותו האור על זקנו, והיינו שתי טפות מרגליות, שיורדות על זקן אהרן, ומאירות אור גדול, והם רמז לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה, שהתחברו בזקנו של אהרן, והחבור שלהם תלוי במזל העליון.	ולבתר בא אהרן ושנה לו פרקו דאחית ליה ההוא נהירו על דיקניה והיינו שני טפי מרגליות דנחתי על דיקנא דאהרן ונהירין נהירו סגי ואינון רמז לתורה שבכתב ותורה שבע״פ דאתחברו בדיקנא דאהרן וחיבורא דילהון במזלא עילאה תלי:
ואז ״מה טוב ומה נעים״, ״טוב״ זו תורה שבכתב, וזה צדיק. ״נעים״ זה ״זמירות ישראל״ שנקרא נעים, כששורה עליו הנועם שלמעלה, של העולם הבא, והכל על יד אהרן, שחיבר אותם יחד בקרבן.	וכדין (תהלים קלג &) מה טוב ומה נעים טוב דא תורה שבכתב ודא צדיק נעים דא זמירות ישראל (&) דאיקרי נעים כד שרא עליה נועם[10] דלעילא דעלמא דאתי וכולא על ידא דאהרן דחבר לון כחדא בקרבנא:
ועל זה ״בריתי היתה אתו וגו׳״, זו המלכה שלי, שהיתה עמו ״החיים	וע״ד (מלאכי ב &) בריתי היתה אתו וגו׳ דא

[10] בינה עי׳

והשלום״, החיים של האם העליונה, ושלום זה שר שלום.	מטרוניתא דילי דהוות עמיה החיים והשלום חיים[11] דאימא עילאה ושלום דא שר שלום[12]:
״ואתנם לו מורא וייראני״, נתתי לו הדרגות הללו, לחברן@, אותן שתי טפות מרגליות נתתי לו וכשעבר@, מורה על זקנו. היינו, כשהיה מסתפר, כמו שנאמר ״ומורה לא יעלה על ראשו וייראני״, אולי מעל באותו שמן, ששופע לו משמי@ העליונים, שנקרא שם, ששופע ממנו, שמן הטוב, ועל זה ״ומפני שמי נחת הוא״.	ואתנם לו מורא וייראני (שם &) יהבית ליה הנהו דרגין לחברא לון אינון שתי טפות מרגליות דיהבית ליה וכד אעבר מורה על דקניה דהיינו כד הוה מסתפר כמד״א (שופטים יג &) ומורה לא יעלה על ראשו וירא׳ דלמא מעל בההוא שמן דנגיד ליה משמי עילאה דאיקרי שם דנגיד מניה שמן הטוב ועל דא (&) ומפני שמי ניחת הוא:
והוא מה עשה ״בשלום ובמישור הלך אתי״, שחיבר שלום עם מישור, מי המישור, כמו שנאמר ״צדיק וישר הוא״, ואז ״ורבים השיב מעוון״ על ידי קרבנותיו, שהקריב אותם לפני המלך, ואז נתן שלום עם מישור. וכאן תלויים סודות הקרבן, שמסר הקדוש ברוך הוא לאהרן, ונקרא מישור, על שהמשיך תורה ואור לעולם התחתון.	והוא מה עביד בשלום ובמישור הלך אתי דחבר שלום במישור מאן מישור כמד״א (&) צדיק וישר הוא וכדין ורבים השיב מעון ע״י דקרבנוי דקריב לון קמי מלכא וכדין אתיהב שלום במישור והכא תלי רזי דקרבנא דמסר ליה קב״ה לאהרן ומישור איקרי על דאמשיך אורייתא ונהירו לעלמא תתאה:
והמזרח מאיר לדרום בראשונה, שנאמר ״הולך אל דרום״, לכן ״וישובו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה״$. ״אהרן״, זה סוד אהרן שהאיר ממשה. ״וכל הנשיאים״, זה נחשון, שהוא הראש של כל הנשיאים, וכולם נמשכו אחריו, ועמדו לשמאל של משה.	ומזרח אנהיר לדרום בקדמיתא דכתיב (קהלת א &) הולך אל דרום בג״כ (שמות &) וישובו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה אהרן דא רזא דאהרן דאתנהיר ממשה וכל הנשיאים דא נחשון דאיהו רישא דכל הנשיאים וכלהו אתמשכו אבתריה וקיימי לשמאלא דמשה:
והרי העירו@התעוררו ״את גדלך״, זה אהרן מימין. ״ואת ידך החזקה״, זה נחשון משמאל. שלאחר שהאיר הדרום מן המראָה המאירה, יואר@ הצפון, שנאמר ״הולך אל דרום וסובב אל צפון״, שהקיף אותו אור של רחמים מכל הצדדים, שלא יֵצֵא עם שלהבותיו, לשרוף את העולם. ויתבסם הדין ברחמים. מי הרחמים. זה השמש, והיינו הרוח, שנאמר ״סובב הולך הרוח״, שהרחמים מקיפים הכל.	והא איתערו (דברים ד &) את גדלך דא אהרן מימינא ואת ידך החזקה דא נחשון משמאלא דלבתר דאתנהיר דרום מאספקלריא דנהרא יתנהיר צפון דכתיב (&) הולך אל דרום וסובב אל צפון דאקיף ליה נהירו {מב ע״ג} דרחמי מכל סטרין דלא יפוק בשלהובוי לאוקדא עלמא ויתבסם דינא ברחמי מאן רחמי דא שמשא והיינו רוח דכתיב (קהלת א &) סובב הולך הרוח דרחמי אקיף כלא:
״ועל סביבתיו שב הרוח״, סביבותיו של מי. סביבותיו של אותו מקום שנאמר למעלה ״ואל מקומו שואף״, וזה מערב, ועד שם שב הרוח להאיר, באותם שבעים שנים, שנכלל מקומו להאיר לעולם. ולהאיר לשבעים שרים ממונים שעומדים סביבו, שהוא	ועל סביבותיו שב הרוח (שם &) סביבותיו דמאן סביבותיו דההוא מקום דכתיב לעילא (&) ואל מקומו שואף ודא מערב ועד תמן שב הרוח לאנהרא באינון ע׳ שנין דאתכליל מקומו לאנהרא לעלמין ולאנהרא לע׳

11

12

מקומו של השמש שאמרנו.	רברבין ממנן דקיימין סחרניה דההוא מקומו דשמשא דאמרן:
בא ראה כדוגמא זה, משה למטה מאיר לאהרן, צד הדרום, ואחר כך לנשיאים, הצד של הצפון, שנאמר ״וסובב אל צפון״, והקיף אותם סביב המזבח. אחר כך ״ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם״, וזהו ״על סביבתיו שב הרוח״.	ת״ח כגוונא דא משה לתתא אנהיר לאהרן סטרא דדרום ולבתר לנשיאים סטרא דצפון דכתיב (&) וסובב אל צפון ואקיף לון סחרני מדבחא לבתר (&) ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ודא היא ועל סביבותיו שב הרוח:
בא ראה, בראשונה, אותם שבעים זקנים ינקו ממשה, ואותם שבקצה המחנה, נאכלו באש הדולקת. והרי התעוררו@העירו, מי גרם להם. כיון שראה משה שלא יכולים להתקיים בלי זקנים, ביקש@רצה סיוע להאיר לישראל, והקדוש ברוך הוא אמר לו ״אספה לי שבעים איש וכו׳ ואצלתי מן הרוח אשר עליך״, זו הרוח של המראה המאירה. במשה היא שורה, ולא באחר, לכן הצטרכו להיות נאורים@מוארים ממנו, וזהו ״ועל סביבתיו שב הרוח״, להאיר כבראשונה.	ת״ח בקדמיתא אינון שבעים זקנים ינקין ממשה ואינון דבקצה המחנה אתאכלו בנורא דדליק והא איתערו מאן גרים לון כיון דחזא משה דלא יכלין לאתקיימא בלא זקנים בעא סיעתא לאנהרא לישראל וקב״ה א״ל (&) אספה לי שבעים איש כו׳ ואצלתי מן הרוח אשר עליך דא רוח דאספקלריא דנהרא במשה שריא ולא באחרא בג״כ אצטריכו לאתנהרא מניה ודא הוא ועל סביבותיו שם הרוח לאנהרא כדבקדמיתא:
כיון ששלמה המלך ראה את זה, אמר ״הבל הבלים כו׳״. ״וזרח השמש״ בימי משה, שהאיר השמש לישראל ארבעים שנה, כנגד האור שלמעלה (שקיבל למעלה), באותם ארבעים יום שהיה בו@בהן. ומקצת שנה ראשונה ככולה, שבהם קבל האור שהאיר למטה. ״ובא השמש״, כשהסתלק מן העולם. ״ואל מקומו שואף״, כמו שנאמר ״ברוך כבוד ה׳ ממקומו״. וזה.	כיון דחמא שלמה מלכא דא אמר (קהלת א &) הבל הבלים כו׳ וזרח השמש (&) ביומוי דמשה דנהיר שמשא לישראל ארבעין שנין לקביל נהירו דלעילא (נ״א דקביל לעילא) באינון ארבעין יומין דהוה בהו ומקצת שנה ראשונה ככולה דבה קבל נהירו דאנהיר לתתא ובא השמש כד אסתלק מעלמא ואל מקומו שואף כמא דאת אמר (יחזקאל ג &) ברוך כבוד ה׳ ממקומו ודא
לה/ג	
	זהר
המקום העליון שמאיר למקום התחתון.	מקום עילאה דנהיר למקום תתאה:
דבר אחר, מקומו התחתון ממש שואף [אל] האור מלמעלה, והוא זורח שם, שמאיר שם ללבנה, וזה יהושע שהואר ממנו, שנאמר ״ונתת מהודך עליו״, והעירו@ ״פני משה כפני חמה וכו׳״ (ב״ב עה ע״ב&). ״הולך אל דרום״, בראשונה, כשהיה בעולם, כל הצדדים האירו כפי שאמרנו, אבל כעת כשהסתלק במקומו, ״זורח״ ולא יותר.	ד״א מקומו תתאה ממש שואף נהירו מלעילא וזורח הוא שם דנהיר תמן לסיהרא ודא יהושע דאתנהיר מניה דכתיב (במדבר כז &) ונתת מהודך עליו ואתערו פני משה כפני חמה וכו׳ הולך אל דרום בקדמיתא כד הוה בעלמא כל סטרין אתנהירו כדאמרן אבל השתא כד אסתלק במקומו זורח ולא יתיר:
ושמו נקרא זהב ירקרק, והסוד הזה פרשוהו החברים (&) ״אסתר היתה	[13]ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק ורזא דא אוקמוה חברייא אסתר ירקרקת היתה גוון

[13] עוד לפרשת תרומה דף קמח אמרו המגיהים כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן ומה שחסר הוא זה (מהדורת אמסטרדם). עי׳ זהר ח״ב רעז ע״א.

ירקרקת״, צבע אתרוג והכל אחד. הזהב הזה הוא ראש בנסתר, אף על גב שהוא בנגלה, כלפי@ הזהב העליון, עד שנמשך ושורה לראשו של גבריאל, כמו שבארנו. ולכן הכל הוא בסוד עליון, ונמשך אותו הסוד למטה, הכל כדוגמא אחד.	**אתרוג וכולא חד זהב דא איהו רישא בסתימו אע״ג דאיהו באתגליא לגבי זהב עילאה עד דאתמשכא ושריא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג״כ כלא איהו ברזא עילאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כלא כגוונא חד:**
״ועשית כפרת זהב טהור״. רבי שמעון אומר, בכל הפרשה הזו מצאנו שנמסרה העבודה ביד משה, פרט לשנים, בכלם נאמר ״ועשית״, ובארון ובאפוד נאמר ״ועשו ארון״ ״ועשו את האפוד״, ולא נאמר ״ועשית״. למה בארון לא נאמר ״ועשית״, משום שהארון כולל את משה בתוכו, @להאיר ממנו, והצטרכו אחרים לתקן את התקון, והיופי שלו, להכניס אותו לתוכו.	**ועשית[14] כפרת זהב טהור (שמות כה &) רש״א בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבידתא בידא דמשה בר תרין בכלהו כתיב (&) ועשית ובארון ובאפוד כתיב (&) ועשו ארון ועשו את האפוד ולא כתיב ועשית מ״ט בארון לא כתיב ועשית בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה ואצטריכו אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה למיעל ליה לגביה:**
באפוד אינו שלו, ולא להשתמש בו. ומשה לא צריך לעשות את עבודת אחיו, שהרי משה הוא מלך ואהרן חבר@אוהב המלך.	**באפוד לאו דיליה הוא ולא לאשתמשא ביה ולא אצטריך ליה למשה למעבד פולחנא דאחוי דהא משה איהו מלכא ואהרן שושבינא דמלכא:**
ואם תאמר, והרי נאמר ״והלבשת את אהרן כו׳ ואפדת לו ושמת המצנפת על ראשו וגו׳״, הרי כל זה עבודת משה. והכבוד של אהרן הוא לא כך, אלא הכבוד של משה הוא, שהרי הקדוש ברוך הוא לא רצה את עבודת אהרן, אלא על ידי משה. ואהרן לא יכל להתקדש אלא על ידי משה, ובהכל הצטרך אהרן למשה, וכל זה הוא כבודו של משה.	**ואי תימא והא כתיב** (שמות כט ה)[15] **והלבשת את אהרן כו׳ ואפדת לו ושמת המצנפת על ראשו וגו׳ הא כולי האי פולחנא דמשה ויקרא דאהרן איהו לאו הכי אלא יקרא דמשה איהו דהא קב״ה לא {מב ע״ד} בעא פולחנא דאהרן אלא על ידא דמשה ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשא ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה איהו:**
״ועשית כפרת״ בא ראה, נאמר בפרשה הזו מעשה@ שמים וארץ, וכל אותם החיילות@ים אשר שם, שהרי הקדוש ברוך הוא לא צוה לעשות משכן אלא כדוגמת מעשי@ שמים וארץ, להיות הדיור@ שלמטה	**ועשית כפרת ת״ח כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ וכל אינון חיילין דתמן דהא קב״ה לא פקיד למעבד משכנא אלא כגוונא דעובדי שמיא וארעא למהוי דיורא**

[14] כללים ח״ב ו ע״ד: ור״ל, כי הרי כל מעשה המשכן וכליו הנה נאמר בתחילה בפ׳ תרומה למשה רבינו בעצמו שהוא יעשה אותם, וכמ״ש ״וצפית ויצקת ועשית בדי״ וגו׳ (שמות כה יא - יג), ״ועשית כפורת״ וגו׳ (שם יז), ״ועשית שנים כרובים״ וגו׳ (שם יח), ״ועשית מנורת״ וגו׳ (שם לא), ״ואת המשכן תעשה וכן״ כו׳ כו׳ (שם כו א), על כל פרט ופרט הנה נאמר על כל אחד ואחד למשה רבינו בעצמו, שהוא בעצמו יעשה אותם וכמפורש שם בכל הפרשה (ומ״ש בארון ״ועשו״ (שם כה י), ע׳ זו״ח@ (מב ע״ג) פ׳ תרומה ד״ה ועשית כפורת זהב ע״ש). אך אמרו בזוה״ק פקודי (רמא סע״א) כי משה רבינו ע״ה הנה הוא סילק את עצמו מזה, ואמרו שם, כי גם אחר שהראה לו הקב״ה את תבניתם באשא חוורא ובאשא אוכמא ובאשא סומקא ובאשא ירוקא (שהם סוד חגת״ם) עם כל דא, אקשי ליה למשה כו׳, ולא בעא משה למעבד. ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד או חכמתא לא הוה עמיה, תא חזי בצלאל ואהליאב וכל שאר אחרנין דלא חמו כמשה מה כתיב, וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה׳ כן עשו. אי אינון דלא חמו עבדו כך משה דחמא על אחת כמה וכמה. {ז ע״א}

[15] ז״ל: ולקחת את הבגדים והלבשת את אהרן את הכתנת ואת מעיל האפד ואת האפד ואת החשן ואפדת לו בחשב האפד. ושמת המצנפת על ראשו ונתת את נזר הקדש על המצנפת.

כדוגמת הדיור@ שלמעלה, ולחבר@ זה עם זה, כדוגמא הנשמה והגוף, שיהיה הכל אחד.	דלתתא כגוונא דדיורא דלעילא ולאתחברא דא בדא כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד:
נאמר "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". "בראשית", הרי פרשוה, אבל הסוד של מעשה הכפורת כאן ברמז, שלמעלה שלשלת של מטטרו״ן, גניזת המשכן, להרים את תרומת@ הקודש, למעלה ומטה.	כתיב (בראשית א א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ בראשית הא אוקמוה אבל רזא דעובדא דכפורתא הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטטרו״ן גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא:
"בראשית", הראשית העליונה, י׳, הכפרת הגנוזה הנסתר, שנמצאת מסוד הנקודה הנסתרת העליונה, והתפרשה פרישות@והתפרד הפרדות@ להאיר בתוך האור, להסתתר תוך הסתר, הסתר בתוך הכפרת הזו, מיטטרו״ן מטטרו״ן, שנאחז ממטה למעלה.	בראשית ראשיתא עילאה י׳ כפורתא גניזא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודא טמירו עילאה ואתפרש פרישו לאתנהרא גו נהירו לאתטמרא גו טמירו טמירא גו האי כפורתא מיטטרו״ן[16] מטטרו״ן דאתאחדא מתתא לעילא:
מתוך הפחד שהלך באמת בתוך הארץ, היה מוצא האור שאבד אדם הראשון, שנטמן אותו האור, בגן עדן, עלה למעלה, לא התישב במקומו, שהרי לא היה מושלם מכל הצדדים, שהרי השלמות שלמטה היתה חסרה@, שהרי נ@אבדה בחטא של אדם הראשון, ירד למטה ונטמן בתוך עצי הגן, והתפשט שם בכל צדי הגן, עד שנולד חנוך בן ירד.	מגו דחילו דאזל בקושטא בגו ארעא הוה משכח נהירו דאביד אדם קדמאה דאיטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן סלקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין דהא שלימו דלתתא הוה גרע דהא אתאביד בחובא דאדם קדמאה נחת לתתא ואתטמר גו אילני גנתא אתפשטא תמן בכל סטרי גנתא עד דאתיליד חנוך בן ירד:
כיון שנולד, היה נמצא סמוך לגן. התחיל אותו האור להאיר בתוכו, התגדל@התרבה במשחת קדש, ושרה עליו האור הזה, מתנוצץ@הנוצץ, נכנס לגן עדן ומצא שם את עץ החיים, את ענפיו ופרותיו של האילן, הריח בהם והתישבה בתוכו@, אותה הרוח של אור החיים.	כיון דאתיליד הוה אשתכח סמוך לגנתא שריאת ההיא נהירו לאנהרא בגוויה אתרבי ברבו קודשא[17] ושריא עליה נהירו דא מנצצא עאל לגנתא דעדן אשכח תמן אילנא דחיי ענפוי ואנבי דאילנא ארח בהו ואתיישב בגויה ההוא רוחא דנהירו דחיי:
באו שלוחים, מלאכים עליונים, ולימדו אותו חכמה עליונה, נתנו לו ספר שהיה נסתר בתוך עץ החיים, ולמד ממנו, וידע את דרכי הקדוש ברוך הוא, והשתדל אחריו, זהו שנאמר "ויתהלך חנוך את האלהים", עד שאותו האור השתלם@נשלם בתוכו.	אתו שליחן מלאכי עילאי ואוליפו ליה חכמתא עילאה יהבו ליה ספר[18] דהוה טמיר גו אילנא דחיי ואוליף מניה וידע אורחוי דקב״ה ואשתדל אבתריה הה״ד (&) ויתהלך חנוך את האלהים עד דההוא נהירו אשתלים בגויה:
כיון שאותו האור השתלם@נשלם למטה, רצה לעלות למקומו, וכדי להראות אותה השלמות בסוד של חנוך, יום אחד נכנס לתוך גן העדן, והראו לו את נסתרות הגן. והניח אותו ספר וכל מה שראה לבחוץ,	כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא בעא לסלקא לדוכתיה ובגין לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך יומא חד עאל גו גנתא דעדן ואחמו ליה טמירין דגנתא ואנח ההוא

[16] עי׳ מלואים אות .
[17] עי׳ בית עולמים שזה פנימיות הי״ג ת״ד.
[18] עי׳ לעיל הערה .

והוא @מצנע בין החברים.	ספר וכל מה דחמא לבר ואיהו צניע בגו חברייא[19]:
אחר כך התלבש אותו האור בתוך אותו לבוש, להראות@ למעלה, ושיהיה בושה@ איתו, לכל אותם שעשו קטרוג עם@ רבונם, שלא יברא אדם בעולם.	לבתר אתלבש ההוא נהירו גו ההוא לבושא לאחזאה לעילא ולמהוי כיסופא בהדיה לכל אינון דעבדו קטרוגא במאריהון דלא יתברי בר נש בעלמא:
זהו שנאמר ״ואיננו כי לקח אתו אלהים״, ״ואיננו״, בעולם הזה, ״ואיננו״ כמו שהיה בעולם הזה. ״כי לקח אותו אלהים״, לדמות אחרת, בזה הוא תמיד נער. וסוד זה בארנו ״חנוך לנער על פי דרכו״ להנהיג את כל העולמות, ״גם כי יזקין לא יסור ממנה״, שהרי תמיד נמצא בו, וחוזר הנער נכלל בחנוך.	הה״ד (&) **ואיננו כי לקח אותו אלהים ואיננו בהאי עלמא ואיננו כדקא הוה בהאי עלמא כי לקח אותו אלהים לדיוקנא אחרא בהאי איהו נער תדיר**[20] **ורזא דא אוקימנא** (משלי &) **חנוך לנער על פי דרכו לאנהגא עלמין כלהו גם כי יזקין לא יסור ממנה דהא תדיר אשתכח ביה ואתהדר נער בחנוך אתכליל:**
	להה/ד
	זהר
הדמות של העולם הנסתר, הוא הכסא של אדונו, עושה שליחות בעולם, כשהעולם יוצא בדין, ונקרא מטטרו״ן רבון על כל החיילות העליונים, והזקן הוא נער, נכנס מעולם לעולם, ומתיישב הרוגז.	**דיוקנא דעלמא טמירא איהו כורסייא דמאריה עביד שליחן בעלמא כד עלמא בדינא נפק ואיקרי מטטרו״ן רבון על כל חיילין עילאין וסבא איהו נער עאל מעלמא לעלמא ואתיישבא רוגזא:**
הדמות הזו נפרסת בפריסת הכפורת, ומצטיירים באותה הפריסה שני דמויות, אחד זכר ואחד נקבה, ועומדים שני ילדים נערים אוהבים באהבה, דבקים זה בזה.	**דיוקנא דא אתפרס בפריסו כפורתא ואתציירין ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימין תרי רביין עולמין רחימין ברחימו דביקאן דא בדא:**
וזה סוד של ״בראשית ברא אלהים״ פריסת הכפרת הנסתרת. ״את השמים ואת הארץ״, שני כרובים עומדים בדבקות של חביבות. לא נאמר ״שמים וארץ״, אלא ״את השמים ואת הארץ״, לרבות שני הכרובים כאחד. הכפרת הזו פרוסה לפנים בסתר ההיכל, ובשני צדדים עומדים שנים אלה.	**ורזא דא בראשית ברא אלהים** (בראשית א א) **פריסו כפורתא סתימאה את השמים ואת הארץ תרין כרובין קיימין בדביקו** {מג ע״א} **דחביבותא שמים וארץ לא כתיב אלא את השמים ואת הארץ לאסגאה תרין כרובין כחדא כפרת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתרין סטרין קיימין תרין אלין:**
״בראשית״ עולה למעלה הסוד שלו, יורד למטה, כדוגמא שאותו הסוד של בראשית עולה למעלה ולא נרשם ברושם, יוצא הרושם למטה (לאחר) ונעשית ממנו הכפורת העליונה, רשומה בשלשה רשומים, בסוד ״יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה״. מאלו השלשה יצאו שלשה אחרים, והם ששה, והיינו בר״א שי״ת.	**בראשית סלקא לעילא רזא דיליה נחתא לתתא כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לתתא** (נ״א לבתר) **ואתעביד מניה כפורתא עילאה רשימא ברשימין תלתא ברזא** (דברים ו ד) **יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה מאלין תלת נפקו תלת אחרנין ואינון שית והיינו בר״א שי״ת:**
נפרסה הכפורת הזו לצד דרום ומערב, ומוציאה שני תומכים (נ״א כרובים)	**אתפרש כפורתא דא לסטר דרום ומערב**

[19] עי׳ & שתלמידי רשב״י בנסתר נקראו חבירים,ועי׳ טעם הדבר

[20] עי׳ אור יקר על זהר ח״ג עג ע״ב נער תינוק שהו אמתחדש ומחדש נעוריו כפי חדוש הלבנה ומתגלה כנער וחוז רומתקטן במיעוט הלבנה וכו׳, ולכן כאן הוא תמיד בגדלות ובזיווג.

כאחד, זכר ונקבה. שימצאו זה כנגד זה, הדרום הוא ראש, כהן נוטל בראש (&), והוא בן זכר. המערב הוא נקבה, בת יחידה, בת היתה לאברהם (&), ודאי. והיינו בסוד הזה, בראשית, ב״ת רא״ש י׳, הכפורת שלא נודעת, עד שנפרסת בפריסה, ומוציאה את שנים אלו, כדוגמא זה ה׳, ועל זה בת, בת ראש, בת לאברהם, י׳, כפורת להיפרס@.	ואפיק תרין סמכין (נ״א כרובים) כחדא דכר ונוקבא דישתכחון דא לקביל דא דרום איהו ראש כהן נוטל בראש ואיהו בן דכר מערב איהו נוקבא בת יחידה בת היתה לאברהם ודאי[21] והיינו ברזא דא בראשית ב״ת רא״ש י׳ כפורתא דלא אשתמודע עד דאתפרס בפריסו ואפיק תרין אלין כגוונא דא ה׳ וע״ד בת בת ראש בת לאברהם י׳ כפורתא לאתפרסא:
חוזרת הכפרת ממערב לצפון, ונפרסת בפריסה, ומתגלה הזכר, שנאחז בצד הכפורת, והנקבה נסתרת למטה, ונעשית באש (באר) הצפון. וזה סוד בראשית, בת אש י׳. כפורת י׳, הפריסה שנפרסה, ומראה אחד ולא שנים, שהרי הנקבה נכנעת למטה. ואם תאמר [ר׳] הכל פריסה אחת עליונה ותחתונה, כך הוא, שלא נפרד השם זה מזה, הכל הוא אלהים.	אתהדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרס בפריסו ואתגלייא דכר דאתאחיד בסטרא דכפורתא ונוקבא אתטמרת לתתא ואתעבידת [באש] (באר) דצפון ורזא דא בראשית בת אש י׳ כפורתא י׳ פריסו דאתפרס ואחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא ואי תימא [ר׳] כולא חד פריסו עילאה ותתאה הכי הוא דלא אתפריש שמא דא מן דא כלא איהו אלהים:
חוזרת הכפורת ממערב למזרח, פורסת פריסה בשני צדדים, בצד המזרח. ובצד המערב, כיון שהכפורת עומדת במזרח ובמערב, אזי נמצאת שמחה, וחבור כראוי. והבת הזו נכללת בעטרותיה כראוי, ועומדת בשלמות, ואז הוא בסוד שלו, בראשית, בלי פרוד כלל.	אתהדר כפורתא ממערב למזרח פריס פריסו בתרין סטרין בסטרא דמזרח ובסטרא דמערב כיון דכפורתא קיימא במזרח ומערב כדין חדוה אשתכח וחיבורא כדקא יאות והאי בת אתכלילת בעיטרהא כדקא יאות וקיימא באשלמותא וכדין איהו ברזא דיליה בראשית בלא פירודא כלל:
וכנגד שלש הפעמים הללו, עולים ישראל שלש פעמים לחוג את חגיהם. בפסח חוזרת הכפורת בצד דרום ומערב, ואז אותה בת עומדת באברהם, והיא ב״ת רא״ש, ושם הלל ולא הלל גמור, שהרי שני הכרובים הללו אינם בהשלמה כראוי, שהרי ישמעאל יוצא ומקטרג.	ולקביל אלין תלת זימנין סלקין ישראל תלת זימנין למיחג חגייהו בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב וכדין ההיא בת קיימא באברהם ואיהי ב״ת רא״ש ותמן הלל ולאו הלל גמור[22] דהא תרין כרובין אלין לאו אינון באשלמותא כדקא יאות דהא ישמעאל נפיק ומקטרג:
מיום ראש השנה עד יום הראשון של סוכות, חוזרת הכפורת מצפון למערב,	מיומא דראש השנה עד יומא קדמאה דסוכות אתהדר כפורתא מצפון למערב

[21] כידוע

[22] עי׳ זהר ח״ב קפב ע״ב רסט ע״א ח״ג צח ע״ב, תיקו״ז כט ע״ב: דבגינייהו הוות מצה פרוסה לחם עני[22] (דברים טז ג) עני ודאי ובההוא זמנא תהא שלימה כגוונא דחברתה דאיהי מצה שלימה הה״ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה ואמאי הות מצה פרוסה בגין דאסתלק מנה ו׳ רגל דילה למהוי ליה כמצוה ומצה פרוסה אשתארת ד׳ ובגין דא מצה פרוסה ד׳ מצה שלימה ה׳ בגין דא אמרין הלל גמור והלל שאינו גמור בפסח לקבל מצה שלימה ומצה פרוסה:

דבגינייהו הות כו׳ - כמו שמפרש והולך, דוא״ו רגל הה׳ אתפרש ונעשית ד׳, לשון דלת[22], עני. וזהו לחם עני, וזהו בין שש לשבע, שש הוא ו׳, שבע הוא ז׳, מלכות בת שבע (זהר ח״א רלז ע״א): **כאור החמה -** בינה ה׳ שלימא[22]: **כמצוה** - ר״ל, מצה הוא ד׳, ועם ו׳ נקראת מצוה, (ולכן בלילה הראשונה נקראת מצוה), כי הוא בסוד ה׳ עילאה בינה כמ״ש לקמן, ולכן בו היתה אור הלבנה כאור החמה[22] (ישעיה ל כו) לילה כיום יאיר[22] (תהלים קלט יב): **הלל גמור -** ביום ראשון שהוא מסט׳ דבינה כמ״ש בתז״ח (יד ע״ב) שיום הראשון של פסח הוא מסט׳ דבינה:

אז אותה הבת נכנעת ועומדת ביצחק ולא בשמחה. והיא ב״ת א״ש, והם אינם בשלמות. ועל זה אין שָׁם כלל הלל, שהרי עשו יוצא ומקטרג. בסכות עולה הבת הזו ונשלמת בו ביעקב (ביצחק) בשמחה, ומתחברים זה עם זה, ואז הלל גמור, על שנשקט הרוגז ונמצאת חברות@.	כדין ההיא בת אתכפייא וקיימא ביה ביצחק ולא בחדוה ואיהי ב״ת א״ש ואינון לאו באשלמותא וע״ד לית תמן הלילא כלל דהא עשו נפיק ומקטרג בסוכות סלקא האי בת ואשתלימת ביה ביעקב (נ״א ביצחק) בחדוה ומתחברן דא בדא וכדין הלל גמור עד דאשתכיך רוגזא וחברותא אשתכח:
בשבועות, שנקרא עצרת, מחזרת@ הכפורת בצד מזרח ומערב, ואז נמצא שלמות וחביבות ודבקות היא בכל הצדדים, ושמחת העליונים והתחתונים, ואז ״תורת ה׳ תמימה משיבת נפש״.	בשבועות דאקרי עצרת אתהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב כדין שלימו אשתכח וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין וחדוה דעילאי ותתאי וכדין (תהלים יט &) תורת ה׳ תמימה משיבת נפש:
ובשלש הפעמים הללו, הכפורת @מחזרת לצדיה כראוי, הכפורת הזו נפרסת למעלה בתוך אותה הנקודה הטמונה באור הראשון, שנפרס, אחר כך נפרסת בשלמות ושורה על אותה הפריסה, כשסוככות@כשמכסה כנפי הכרובים על הכפורת הזו, כדי לסוכך@לכסות על הכפורת ולא תהיה בגלוי.	ובתלת זמנין אלין כפורתא אתהדרת בסטראה כדקא יאות כפרתא דא אתפרסא לעילא גו ההוא נקודה טמירא בנהירו קדמאה דאתפרסא לבתר אתפרס בשלימו ושרייא על ההוא פריסו כד אתחפיין גדפי כרובים על האי כפרתא בגין לאתחפייא כפרתא ולא יהא באתגלייא:
כפורת, ״כפרת״ כתוב, שכשבא האור העליון, אותם הכרובים מכים בכנפיהם ומעלים אותם למעלה, ואומרים שירה, מרוב@ אותה השמחה של אותו האור.	כפרת כפרת כתיב (&) דכד אתיא נהירו עילאה אינון כרובים בטשי בגדפייהו וסלקין לון לעילא ואמרין שירתא מסגיאו דההוא חדוה דההוא נהירו:
כדגומא זה למטה, והכפורת @מחזרת ומאותם השלשה וכאשר היו כרובים ימין ושמאל, בימין שורה הרוח שלמעלה, מאותו הצד. והשמאל שהיה במערב @בהחזרת הכפורת, עומד אצלו בצד השמאל, ושורה בו רוח של נקבה, ומתחבר זה עם זה בחביבות של זכר ונקבה. וכן לכל הצדדים, בהחזרת הכפורת, ולעולם@ותמיד הם שנים, זכר ונקבה. למטה בעולם הזה הם שנים ולא יותר.	כגוונא דא לתתא וכפורתא אתהדר ומאינון תלתא (וחד) [וכד] הוו כרובים ימינא ושמאלא ימינא שריא ביה רוחא דלעילא מההוא סטרא ושמאלא דהוה במערב באתהדרותא דכפורתא קאים לגביה בסטר שמאלא {מג ע״ב} ושרייא ביה רוחא דנוקבא ואתחבר דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא וכן לכל סטרין באתהדרותא דכפורתא ולעולם תרין אינון דכר ונוקבא לתתא בהאי עלמא אינון תרין ולא יתיר:
ואם תאמר למעלה הואיל ולא צריך דבקות בכפורת, איך @מחזרת הכפורת, ודאי באותה @ההחזרה נדבקים זה עם זה, ותמיד הוא נדבק בה.	ואי תימא לעילא הואיל ולא אצטריך דבקותא בכפורתא איך אתהדר כפורתא ודאי בההוא אתהדרותא אתדבק דא בדא ותדיר אתדבק בה:
כדוגמת הכרובים הם למעלה, עומדים על אות ונס. והרי בארו, סוד הנאמר ״פורשי כנפים סוככים״ ולא נאמר ״פרושי כנפים סכוכים בכנפיהם״, אלא על אות ונס היו עומדים, זמנים ידועים היו מעלים כנפיהם, ופורשים אותם למעלה, בכל יום ויום, והיו מחזרות@ @ומסוככות על	כגוונא דכרובים אינון לעילא קיימין על את וניסא והא אוקימנא רזא דכתיב (שמות כה &) פורשי כנפים סוככים ולא כתיב פרושי כנפים סכוכים בכנפיהם אלא על את וניסא הוו קיימין זמנין ידיעין הוו סלקן גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל יומא ויומא והוו (מסדרן) [מתהדרן] ומחפיין על

	לו/א
	זהר
הכפורת, ועל כן באות ונס היו עומדים.	כפורתא ועל דא באת וניסא הוו קיימין:
בכל מקום שהרוח העליונה היתה באה ושורה, ודאי, באותו מקום ששורה, יש בו ממשות וקיום באות ונס. האדם הוא מעפר, וטרם ששורה עליו ניצוץ של הרוח שלמעלה, אין בו ממשות. כיון ששורה עליו, יש בו ממשות, ועומד@ בקיום.	בכל אתר דרוחא עילאה הוה אתי ושרייא ודאי[23] בההוא אתר דשריא אית ביה ממשו וקיומא באת וניסא ב״נ איהו מעפרא ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא דלעילא לית ביה ממשו כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיומא:
ואם תאמר זה לבדו, בא ראה, ממטה של אהרן, שהוא עץ בלי ממשות כלל, כיון ששלח@ בו הקדוש ברוך הוא מעט רוח, עמד בקיום ונעשה בו בריה וממשות. ומה העץ שאין דרכו בכך, כיון ששלח@ בו הקדוש ברוך הוא מקצת רוח אחד@, עמד בקיום, והיתה בו ממשות. הכרובים שהם קדושים ועומדים בקדושה כדוגמא שלמעלה, על אחת כמה וכמה.	ואי תימא דא בלחודוי ת״ח מחוטרא דאהרן דאיהו אעא בלא ממשו כלל כיון דשדר ביה קב״ה זעירו דרוחא קאים בקיומא ואתעביד ליה בריה וממשו ומה אעא דלאו אורחיה בכך כיון דשדר ביה קב״ה חד זעירו דרוחא קאים בקיומא והוה ביה ממשו כרובים דאינון קדושין וקיימין בקדושה כגוונא דלעילא על אחת כמה וכמה:
בכל פעם שישראל היו צדיקים, הכרובים היו דבקים בדבקות פנים בפנים, כיון שהיו סורחים@ היו מחזירים פניהם זה מזה. מנין היו יודעים. כאן נחלקו עמודי העולם. אבל בעשן הקרבן ובקרבן שעל גבי המזבח, ובכהן כשמברך את העם בשלשת אלה, היו יודעים, שהרי הכרובים מחזירים פניהם זה מזה, והקדוש ברוך הוא רוצה את תשובת בניו.	בכל זימנא דישראל הוו זכאין כרובים הוו דביקין בדביקו אפין באפין כיון דהוו סרחן הוו מהדרן אפייהו דא מן דא מנא הוו ידעי הכא אתפלגון עמודין דעלמא אבל בתננא דקורבנא ובקורבנא על גבי מדבחא ובכהנא כד בריך ית עמא באלין תלתא הוו ידעי דהא כרובים מהדרן אנפין דא מן דא וקב״ה בעי תיובתא דבנוי:
עשן הקרבן, כשהיו ישראל צדיקים, העשן היה עולה למעלה בדרך ישרה, בעטור@ של מקלות, אם לצד מזרח, אם לצד מערב, או בכל קצוות העולם. בדרך ישר היה עולה, וכשלא סטה ימין ושמאל, אז הרצון היה קיים למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מרוצה@ במעשי ישראל בחביבות יתרה.	תננא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעילא באורח מישר בעיטורא דקולפין[24] אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל סייפי עלמא באורח מישר הוה סליק וכד לא סטא לימינא ולשמאלא כדין רעותא קיימא לעילא ותתא וקב״ה אתרעי בעובדין דישראל בחביבו יתיר:
בקרבן שעל גבי המזבח, כשהיו ישראל צדיקים, היה נראה על גבי אש המזבח דמות של אריה, אוכל הקרבן על המזבח. וכשלא היו צדיקים, היו רואים דמות של כלב רובץ על המזבח.	בקרבנא דעל גבי מדבחא כד הוו ישראל זכאין הוה מתחזי על גבי אשא דמדבחא דיוקנא דאריה אכיל קורבנא על מדבחא[25] וכד לא הוו זכאין הוו חמן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא:
כשהכהן היה מברך את העם, בשעה שהרים ידיו, כשהיו ישראל צדיקים	כהנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי

[23]

[24] בהגר״א בס״י ז ע״ד: חו״ג על כל הקטרת מלח רבע הוא חסד שממתקת הבשר, מעלה עשן כל שהוא מסטרא דגבורה שעולה כעשן כידוע, ולכן כל שהוא, ולכן היה מתמר והולך כמקל כידוע[24] בסוד הגבורות, ונכללו כל הד׳ מוחין מהן, זה מצד חסד, וזה מצד גבורה

[25] יומא?

וראויים לברכה, ידיו היו זקופות בזקיפות בלי טרח כלל, והורמו בשמחה וברצון, אז השכינה שורה עליהם, ונעמדו@ונזקפו הם מעצמם, ואז הכהן היה יודע שישראל ראויים לברכה, וברך אותם ברצון הלב.	כד הוו ישראל זכאין ואתחזון לברכא ידוי הוו זקיפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתארמו בחידו וברעו כדין שכינתא שרייא עלייהו ואזדקפן אינון מגרמייהו וכדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכתא ובריך לון ברעו דלבא:
וכשידיו היו כבדות, ובטורח רב מזדקפות@ ולא יכל להרימן@ אלא בטורח רב. אז היה יודע, שהרי השכינה לא שורה על ידיו, וישראל לא ראויים לברכה.	וכד ידוי הוו יקירין ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח כדין הוה ידע דהא שכינתא לא שרייא על ידוי וישראל לא אתחזון לברכא:
משום שבשעה שהשכינה היתה באה לשרות על ידיו, כל אותן האצבעות, שהן בדיוקן עליון, היו שמחים בשמחה לקבל את השכינה עליהם, ופורחות להזדקף@ למעלה, כמו שהיו שמחים הכרובים, של העולם הזה, וכל שכן למעלה, לקבל את השכינה על גביהן.	בגין דבשעתא דשכינתא הוה אתייא לשרייא על ידוי כל אינון אצבען דאינון בדיוקנא עילאה הוו חדאן בחידו לקבלא לה לשכינתא עלייהו ופרחי לאזדקפא לעילא כמא דהוו חדאן כרובין דהאי עלמא וכ״ש לעילא לקבלא לה לשכינתא על גבייהו:
וזה סוד ״וידי משה כבדים״, למה, משום שאותה השעה, לא היו ישראל צדיקים, וידי משה כבדו ולא יכול להרימם למעלה, שנאמר למעלה ״על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה״״, ואז ״ויבא עמלק״ וידי משה כבדו@, ולא יכל להרימם, עד שקבל עליו עונש שנאמר ״ויקחו אבן״ ״והיה כאשר ירים משה וגו״, כמו כן לוחות האבן, כדוגמת הכהן.	ורזא דא (שמות יז &) וידי משה כבדים מ״ט בגין דההיא שעתא ישראל לא הוו זכאין וידוי דמשה איתייקרו ולא יכיל לזקפא לון לעילא דכתיב לעילא (&) על ריב בני ישראל (&) ועל נסותם את ה׳ וכדין (&) ויבא עמלק ואתייקרו ידוי דמשה ולא יכיל לזקפא לון עד דקביל עליה עונשא דכתיב (&) ויקחו {מג ע״ג} אבן (&) והיה כאשר ירים משה וגו׳ כגוונא דא לוחי אבניא כגוונא דכהנא:
ועל זה הכרובים באותו הזמן שהיו ישראל צדיקים, היו פנים בפנים, דבקים זה עם זה, וכשלא היו צדיקים, היו מחזירים פניהם זה מזה. ועל הסודות הללו היו יודעים אם ישראל צדיקים או לא.	וע״ד כרובים בההוא זמנא דהוו ישראל זכאין הוו אנפין באנפין מתדבקין דא בדא וכד לא הוו זכאין הוו מהדרין אנפייהו דא מן דא ועל רזין אלין הוו ידעי אי ישראל זכאין אי לא:
כרובים ילדים@תינוקות@נערים, והכל בסוד אחד עומדים, שנאמר ״כי נער ישראל ואוהבהו״, ולכן הכל עומד בהתחדשות הלבנה, כמו שזה מתחדשת בהתחדשות, כך הוא הכל, ולכן נער, הם נערים, וזה סוד ״אשת נעורים״, שעומדת על שני נערים בהתחדשות עליונה.	כרובין דיליהון@תינוקות@נערים, וכלא חד סוד קיימי דכתיב (&) כי נער ישראל ואוהבהו ובג״כ כלא בחדתותא דסיהרא קיימא כמה דאתחדי דא בחדתותא הכי איהו כלא ובגין נער אינון נערים ורזא דא (&) אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בחדתותא עילאה:
כרובים פנים גדולות ופנים קטנות, ודאי כך הם, הפנים הנסתרות למעלה, שלא מתגלות, ובשבילן היה התחדשות הלבנה ומלויה.	כרובים אנפי רברבי ואנפי זוטרי ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא דלא אתגליין ובגינייהו הוי חדתותא דסיהרא ומילוי דילה:
פנים קטנות למטה, כמו שבארנו (&) בכפורת למעלה ולמטה עומדים בסוד אחד. ״את השמים ואת הארץ״, הם	אנפי זוטרי לתתא כמה דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברזא חדא קיימא (בראישת א א)

סוד שני הכרובים, אחד זכר ואחד נקבה, שיהיו דבקים אלו באלו בחביבות, כמו שנאמר (&) ״את״ לרבות מעלה ומטה כאחד, שיהיה סוד הכרובים הכל בכלל אחד.	**את השמים ואת הארץ אינון רזא דתרין כרובין חד דכר וחד נוקבא למהוי דביקין אלין באלין בחביבותא כמא דאיתמר את לאסגאה עילא ותתא כחדא למהוי רזא דכרובין כלא בכללא חדא:**
נאמר ״עבדו את ה׳ בשמחה״, השמחה של שני הכרובים, שהרי ילד, כל מי ששורה בתוכם, חוזרות@הופך פניו כילד, ושמח עמם. וסוד זה, כיון ששורה עליהם, מי ששורה, חוזר להיות נער בשמחת הכל וברצון, אף על גב שבא בדין על העולם, כיון ששורה עליהם, חוזר להיות בשמחה. נער קשור בשמחה והעולם חוזר [להיות] ברחמים.	**כתיב** (תהלים ק) **עבדו את ה׳ בשמחה חדוותא דתרין כרובין דהא רביין כל מאן דשארי בגוייהו אתהדר אנפוי כרבייא וחדי עמהון ורזא דא כיון דשארי עלייהו מאן דשארי אתהדר נער בחידו**[26] **דכלא וברעותא אע״ג דאתייא בדינא על עלמא כיון דשארי עלייהו אתהדר בחדוה נער קטיר בחידו ועלמא אתהדר ברחמי:**
מי שהוא ברוגז, יביאו אליו נער, וישכך רוגזו, ויחזר להיות בשמחה, ושם עצמו כמו ילד, ואז הכל בשמחה. ועל הסוד הזה נאמר ״כי נער ישראל ואהבהו״, אין אהבה וחביבות פרט לתינוק.	**מאן דאיהו ברוגזא ייתון לגביה נער וישתכך רוגזיה ויתהדר בחדוה ושוי גרמיה כרבייא וכדין כלא בחידו ועל רזא דא כתיב** (&) **כי נער ישראל ואוהבהו לית רחימו וחביבו בר ברבייא:**
נאמר ״ויהושע בן נון נער לא ימיש״, שהיה עומד בתוך משכן משה, בשביל שהאהל ההוא היה האהל של משה. ובשעה שהשכינה היתה באה, ומוצאת שם את יהושע, שהוא נער, מיד היתה בשמחה וברצון, ששמחת יהושע פני הלבנה בכל@של הכל, בכל סודותיו כך היה@הוא.	**כתיב** (שמות לג &) **ויהושע בן נון נער לא ימיש דהוה קאים גו משכנא דמשה בגין דההוא אוהל אוהל דמשה הוה ובשעתא דשכינתא הוה אתיא ואשכח תמן ליהושע דאיהו נער ומיד הוה בחידו ורעו דחדוה דיהושע אנפוי דסיהרא דכולא בכל רזין דיליה הכי הוה:**
כיון שנבנה המשכן	כיון דמשכנא
	לו/ב
	זהר
לא הצטרך יהושע להיות שם, אלא הכרובים היו שם, ונמצאים בחביבות זה עם זה, פנים בפנים, כילדים בשמחה. כיון ששרתה עליהם, מיד הכל בשמחה, ודין לא נמצא כלל, ובשביל שרצונו של הקדוש ברוך הוא בעם ישראל, צריכים להראות מעשה למטה לעורר רחמים ולהעביר הדין, שלא ישלוט עליהם כלל, ויהיו תמיד עמו בשמחה, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.	**אתבני לא אצטריך יהושע למהוי תמן אלא כרובים הוו תמן ומשתכחי בחביבו דא בדא אנפין באנפין כרבייא בחידו כיון דשארי עלייהו מיד כולא בחידו ודינא לא אשתכח כלל ובגין דקב״ה רעותיה בעמא דישראל בעיין לאחזאה עובדא לתתא לאתערא רחמי ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדוה עמיה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:**
נאמר ״והנער שמואל משרת״. נאמר ״נער״, ונאמר ״ושמואל בקוראי שמו״, ושנינו (&) שקול היה שמואל כנגד משה ואהרן. אם הוא שקול כמו משה ואהרן, למה נאמר ״נער״, שהרי בכמה דרגות הם שלא היה מגיע אפלו לדרגה הקטנה של משה, כל שכן להיות שקול כנגד שניהם.	**כתיב** (שמואל א׳ ג &) **והנער שמואל משרת כתיב נער וכתיב** (תהלים צט &) **ושמואל בקוראי שמו ותנינן שקול היה שמואל כנגד משה ואהרן אי שקול איהו כמשה ואהרן אמאי כתיב נער דהא בכמה דרגין אינון דלא הוה מטא אפילו לדרגא זעירא דמשה**

[26] עי׳ לעיל הערה .

	כ״ש למהוי שקול כתרווייהו:
אלא הפסוק הזה הוא כך ״משה ואהרן בכהניו״, משה הוא הנביא הנאמן העליון על כל שאר הנביאים. ״אהרן בכהניו״, הוא הכהן העליון על כל כהני העולם, שלא היה כהן גדול שעלה בדרגה העליונה כמו אהרן. זכה אהרן לכהונה ונבואה, נביא וכהן, מה שלא זכה כהן אחר. ואם תאמר הרי זכריה כהן ונביא היה, הנבואה ההיא לשעתה היתה, שנאמר ״ורוח לבשה את זכריה״.	**אלא האי קרא הכי הוא משה ואהרן בכהניו משה איהו נביאה מהימנא עילאה ע״כ שאר נביאי אהרן בכהניו איהו כהנא עילאה ע״כ כהני עלמא דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עילאה כאהרן זכה אהרן לכהונה ונבואה נביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחרא ואי תימא הא זכריה כהן ונביא היה ההיא נבואה לשעתיה הוה דכתיב** (דברי הימים ב׳ כד &) **ורוח לבשה את זכריה**[27] {מג ע״ד}:

[27] עי׳ זהר תרומה דף קמח ד״ה ולשעתא הוה דשייך לכאן.